

EXAMENSARBETE - KANDIDATNIVÅ

VÅRDVETENSKAP MED INRIKTNING MOT OMVÅRDNAD  
VID AKADEMIN FÖR VÅRD, ARBETSLIV OCH VÄLFÄRD  
K2019:22

Unga vuxnas upplevelser i samband med testning för  
könssjukdomen Klamydia  
En litteraturstudie med patientperspektiv

Karpuz Berna  
Khodr Abir



HÖGSKOLAN  
I BORÅS

Examensarbetets titel: Unga vuxnas upplevelser i samband med testning för könssjukdomen klamydia

Författare: Abir Khodr  
Berna Karpuz

Huvudområde: Vårdvetenskap med inriktning mot omvårdnad

Nivå och poäng: Kandidatnivå, 15 högskolepoäng

Utbildning: Sjuksköterskeutbildning, GSJUK16H

Handledare: Ida Gustafsson

Examinator: Lena Nordholm

## Sammanfattning

Könssjukdomen klamydia är bland de vanligaste könssjukdomarna i världen. Könssjukdomen är anmälningspliktig och det ingår sjuksköterskans profession att arbeta preventivt med bland annat provtagning och smittspårning för att ständigt förebygga smittan. Syftet med denna litteraturstudie är att belysa unga vuxnas upplevelser av att testa sig för könssjukdomen. Författarna har analyserat nio vetenskapliga artiklar som resulterat i två huvudkategorier och fem underkategorier. Den första kategorin samt underkategorierna till denna var följande: Vårdrelaterade upplevelser av klamydiatestning; En känsla av okunskap; Känsla av tillit till vårdarna. Kategori nummer två löd: Psykosociala upplevelser av klamydiatestning med underkategorierna; "Andra" människors problem; Risk för stigmatisering; Ett moraliskt ansvar. Resultatet visade att det hos unga vuxna fanns brist på kunskap kring könssjukdomen klamydia och testning kring denna. Vårdpersonalen hade i samband med testning stor inverkan och kunde påverka unga vuxnas val kring vart testet föredrogs att utföras samt av vilken befattning. Könssjukdomen visade sig också vara stigmatiserad och kunde skada relationer samt väcka känsla av skuld och skam. Litteraturstudien bidrar med att synliggöra unga vuxnas upplevelser kring testning vilket medför möjlighet för vårdpersonal att förbättra bemötandet så att en god vård kan erbjudas.

Nyckelord: *Chlamydia, sexually transmitted infections, testing, young adult, feelings and experience*

# INNEHÅLLSFÖRTECKNING

<b>INLEDNING</b>	<b>1</b>
<b>BAKGRUND</b>	<b>2</b>
Klamydia	2
Förekomst	2
Etiologi	2
Symtom och tecken	2
Provtagning och behandling vid klamydia	3
Att leva med klamydia	3
Stigmatisering	3
Lidande	3
Sjuksköterskans profession	4
Att vårda vid klamydia	4
En god vård	5
Sjuksköterskans arbete med smittspårning - Ett hållbarhetsarbete	5
<b>PROBLEMFÖRMULERING</b>	<b>6</b>
<b>SYFTE</b>	<b>6</b>
<b>METOD</b>	<b>6</b>
Design	6
Datainsamling	6
Dataanalys	7
<b>RESULTAT</b>	<b>7</b>
Vårdrelaterade upplevelser av klamydiatestning	7
En känsla av okunskap	7
Känsla av tillit till vårdarna	8
Psykosociala upplevelser av klamydia testning	8
”Andra” människors problem	8
Risk för stigmatisering	9
Ett moraliskt ansvar	10
<b>DISKUSSION</b>	<b>10</b>
Metoddiskussion	10
Resultatdiskussion	11
Hållbar och global utveckling	12
<b>SLUTSATSER</b>	<b>13</b>
<b>REFERENSER</b>	<b>14</b>
<b>Bilaga 1</b>	<b>17</b>
<b>Bilaga 2</b>	<b>19</b>
<b>Bilaga 3</b>	<b>20</b>

## INLEDNING

Klamydia är en bakteriell infektion som smittar via oskyddat samlag och drabbar främst unga människor. Symtomen yttrar sig med sveda vid miktion och/eller klåda i underlivet. Sjukdomen kan i vissa fall leda till sterilitet om den inte behandlas. De flesta får däremot inga symptom när de blivit smittade med klamydia vilket gör det ännu viktigare att personer i riskzonen söker hjälp och testar sig. Denna uppsats är genomförd i syfte att ta reda på unga vuxnas upplevelser av att testa sig vid könssjukdomen klamydia. Det finns även mycket fokus på att visa hur viktig sjuksköterskans profession är inom ämnet där sjuksköterskan bidrar till stora skillnader som förbättrar patientens syn på vården. Författarna har under sina verksamhetsförlagda studier inom primärvården upplevt olika känslomässiga reaktioner från unga vuxna under klamydiaundersökningar. Detta har väckt ett intresse hos författarna som nu vill undersöka bakomliggande orsaker för dessa reaktioner.

## BAKGRUND

Sexuellt överföra sjukdomar är något vi talar tyst om. STI som är en förkortning av sexually transmitted infections är ett engelskt samlingsnamn för de smittor som är relaterade till samlag. I Sverige har dessa sjukdomar så småningom blivit kallade för könssjukdomar eftersom det är starkt relaterade till sexuellt umgänge.

### Klamydia

#### Förekomst

Klamydia är vanligt förekommande bland unga män och kvinnor (Marion 2015, s.8). Av alla fall år 2017 visade sig 80 % av smittan återfinnas hos personer i åldrarna 15-29 år (Folkhälsomyndigheten 2017). Klamydiainfektionen visade under 2000-talets första tio år en signifikant ökning bland invånarna men har därefter stabiliserats. År 2017 rapporterades 33 715 fall som var en minskning på sju procent från tidigare år. Klamydiainfektionen har alltså visat en betydlig minskning på senare år (Folkhälsomyndigheten 2017).

#### Etiologi

De unga utbildas med god kunskap och erbjuds av vården effektiva provtagningar och behandlingar. I olika perioder under ungdomsåren är det vanligt att utforska olika gränser och tiden är präglad av att hitta sin identitet. Tidiga sexdebuter och intima relationer med flera partners är också vanligt. Det sker i samband med detta bristande användning av preventivmedel så som kondom (Balfe, Brugh, O'Donovan, O'Connell, & Deirdre 2010). Klamydia är en könssjukdom som orsakas av bakterien *Chlamydia trachomatis* som är en intracellulär bakterie. Smittan sker endast vid sexuell direktkontakt mellan bakterien och slemhinnorna. Smittrisker vid oskyddat samlag är hos både kvinnor och män på ungefär 70% och inkubationstiden är mellan fem till fjorton dagar (Läkemedelsverket 2015).

#### Symtom och tecken

Klamydiainfektionen kan yttra sig med ett varierande symtom hos olika individer. Vissa upplever sveda vid miktion medan andra har flytningar. Hos kvinnor kan blödningar förekomma samt eventuella buksmärtor. Männerna kan ha smärta i testiklarna samt nedre delen av buken. I vissa fall kan individer med klamydiainfektionen inte ha symtom alls, men detta betyder inte att de inte riskerar att smitta andra. Klamydia har även följsjukdomar om den inte behandlas. Hos män finns det risk för följsjukdomar som bitestikelinflammation. Det en risk för en kvinna att skada sina äggledare som i sin tur kan leda till utomkvedshavandeskap eller till och med sterilitet (Marion 2015, s.9). Vid befruktning av ägg under samlag kan ägget istället för att växa i livmodern växa utanför och det orsa-

kas främst av de ärr som bidrar på äggledarna vid inflammationen. I många fall får personer i samband med infektionen varbölder i äggledarna som kan behöva kirurgiska ingrepp. Det är viktigt att inte ha vaginala samlag under behandlingen (1177 2017).

## Provtagning och behandling vid klamydia

Diagnosen ställs genom urinprover hos män och vaginala prover hos kvinnor. Dessa provtagningar vid klamydia är mycket säkra och ger ett bra resultat (Marion 2015, s.8). När en individ väl har diagnosticerats med klamydia behöver hen behandlas. Behandlingen sker med en antibiotikakur på ca 7-10 dagar (Marion 2015, s.8). Behandlingen handlar inte bara om medicinering för infektionen utan det ligger en mycket viktig del i behandlingen att smittspåra som utförs i förebyggande syfte. Smittspårning innebär att man försöker nå fram till vem som har smittat individen och i sin tur vem individen kan ha fört smittan vidare till (Åbom 2015, s.187).

## Att leva med klamydia

### Stigmatisering

Det är inte ovanligt att sexuella smittor bidrar till en oönskad social stämpling, stigmatisering. Detta i sig kan leda till en känsla av skam och skuld hos de smittade. Fördomar i samhället som bland annat negativa attityder beror i många fall på okunskap eller felaktiga föreställningar. Sexuellt överförbara smittor kan orsaka både fysiskt och psykiskt lidande oavsett kön, ålder eller etnisk bakgrund. Det är inte ovanligt att smittade personer undviker att söka hjälp, få behandling eller goda stöd och stigma tros vara orsaken (Balfe, et. al. 2010). Människan är unik och upplever därför påfrestningar olika. Stigmats påverkan på personers välbefinnande tar stor plats och kan bidra till att av livsglädje upphör (Dahlberg & Segesten 2010, s.62). För att förbygga stigma, skam och skuld är det viktigt med effektiva behandlingar, kunskap och stöd i samhället (Jackson, O'Brien & Peters 2014). Vårdande samtal mellan patient och personal är en typ av stöd. För att dessa samtal ska kunna ske bör patienten ha tillit till vårdpersonal, känsla av sammanhang och känsla av att vara involverad i sin vård. Vårdpersonal har då i uppgift att vara öppna, följsamma och lyhörda i mötet med patienten och på så sätt kan vårdaren ta del av patientens livsvärld för att nu få en klar blick av det stöd som behöver ges. När vårdaren får ta del av patientens livsvärld ses inte patienten som endast en diagnos utan förstås på ett annat sätt och vården blir ömsesidig (Kristoffersen 2006, s.28). Ett ömsesidigt vårdande lyfter livsglädjen och patienten får en känsla av delaktighet i sin vård (Wiklund 2003, s.170).

### Lidande

Lidande är en del av människans liv som inte går att undkomma. Lidande betyder mer specifikt ”den som tåligt uthärdar något”. Människan kommer förr eller senare att under någon del i livet uppleva lidande och detta kan uppstå i samband med en klamydiatestning. Lidande kan uppstå och yttra sig olika från individ till individ då varje person har sin egen världsbild. Människan är unik och oersättlig därav erfars världen individuellt. Trots detta finns en del allmänmänskliga upplevelser som människan har gemensamt med andra (Kristoffersen 2006, s. 26). Att drabbas av lidande kan ses som en erfarenhet och

en meningsfull del i situationen patienten befinner sig i (Wiklund 2003, s.97). Det är därför viktigt att prata om det eventuella lidandet hos patienten som testar sig för klamydia och försöka sätta ord på det. Lidandet kan enligt Eriksson delas in i tre olika begrepp som avgränsar de olika typer av lidande man kan drabbas av, sjukdomslidande, livslidande och vårdlidande (Eriksson 1943, s.73). Sjukdomslidandet är det lidande hos patienten som uppstår i samband med en kroppslig eller själslig smärta vilket sker främst vid en sjukdom eller behandling (Eriksson 1943, ss. 78-79). Ett vårdlidande kan innebära att en patient av någon anledning känner sig kränkt eller särbehandlad av vårdpersonal. Att bli kränkt eller särbehandlad kan orsaka att patientens vård uteblir eller att vårdpersonalen använder sig av maktövning. En sådan typ av kränkning medför att patienten inte känner värdighet och det innebär alltid ett vårdlidande (Eriksson 1943, s. 82). Livslidande är det lidande som är relaterat till sjukdom, ohälsa och sådant som påverkar hela människans livssituation. Livslidande uppkommer hos personer periodvis och i olika delar i livet, främst då personens livssituation förändrats (Eriksson 1943, s. 88). I sjuksköterskans roll eftersträvar man en kontinuerlig god relation med sina patienter där patienten känner sig sedd och delaktig för att lindra lidandet eller förhindra att ett lidande uppstår (Wiklund 2003, s.170). Det är viktigt att som vårdare kunna ta del av patientens lidande och för detta krävs ett gott intresse gentemot patientens livsvärld. Sjuksköterskan bör vara öppen, följsam, och visa nyfikenhet för patienten och dess historia. Jobbar vårdaren utifrån en personcentrerad vård blir vården ömsesidig och patienten ses inte endast som en diagnos utan som en hel människa (Kristoffersen 2006, s.28). Detta är viktigt att ha i åtanke i mötet med en person som testar sig för klamydia.

## Sjuksköterskans profession

### Att vårda vid klamydia

International Council of Nurses (ICN) omfattar den etiska koden som varje sjuksköterska ska använda. Koden ska användas likaväl individuellt som med kollegor i grupp för att hålla etiken levande. Sjuksköterskan har genom alla tider blivit utsatt för etiska frågeställningar inom vården och detta har under de senaste åren blivit allt fler. Etiska frågeställningar har även blivit allt svårare att bedöma därav även blivit svårare att ta beslut om. Ansvar för detta ligger hos sjuksköterskan som också har ett ansvar att utveckla samhället genom att sprida kunskap kring vikten av de sociala och ekonomiska faktorer som spelar stor roll i människors hälsa (Svensk sjuksköterskeförening 2007, s.2). ICN's etiska kod kan kortfattat förklaras som sjuksköterskans riktlinjer vid etiska ställningstaganden. Sjuksköterskans grundläggande ansvarsområden delas in i fyra delar, dessa är främja hälsa, förebygga sjukdom, återställa hälsa och lindra lidande. ICN's etiska kod nämner även sjuksköterskans ansvar att ge en respektfull vård oavsett människors ålder, kön, hudfärg, religion, sexuell läggning med mera. Sjuksköterskan ska vårda familjer likaväl som patienterna där bl.a. mänskliga rättigheter, kulturella rättigheter och rätt till egna val tas hänsyn till och respekteras med omsorg (Svensk sjuksköterskeförening 2007, s.3)

## En god vård

Hälso- och sjukvårdslagen (SFS 1992:567) beskriver hälso- och sjukvård som handlingar för att förebygga, utreda och behandla sjukdomar. Hälso- och sjukvårdslagen har som mål att ge god vård till alla människor på lika villkor. God vård ska ges med respekt för allas lika värde men den som är störst i behov av vård ska få företräda (SFS 1997:142). För en god vård ska det enligt hälso- och sjukvårdslagen (SFS 1998:1660) finnas lämplig personal, lokaler och utrustningar för att kunna nå detta. Det nämns även att det är viktigt som vårdgivare att bedöma individ- och samhällsetiska aspekter innan en ny diagnos eller behandling för en individ sätts in. Som vårdgivare är det viktigt att ha detta i åtanke eftersom den nya diagnosen eller behandling kan vara betydelsefull för människans värde eller integritet som ska hanteras med respekt och försiktighet (SFS 2010:211).

## Sjuksköterskans arbete med smittspårning - Ett hållbarhetsarbete

Enligt Socialstyrelsen (2008, s.3) är smittspårning en viktig uppgift när det kommer till att förebygga och bekämpa spridning av sexuellt överförbara sjukdomar. Ansvaret för smittspårningen ligger ytterst hos den behandlande läkaren, dock nämns det under samma paragraf i lagen att annan hälso- och sjukvårdspersonal med legitimation som till exempel sjuksköterska kan ha ett ansvar för smittspårning. Det är nämnvärt att lagen säger att personal som ska ha ett ansvar för smittspårning ska även ha relevant kompetens för uppgiften. I lagen framgår det tydligt att särskilda kompetenser som kunskaper om smittsamhet, smittvägar samt inkubationstider ska finnas hos hälso- och sjukvårdspersonalen. Dessutom läggs det vikt på personliga egenskaper för den som tar denna uppgift eftersom det handlar mycket om att ha ett öppet sinne med förhållningssätt som motiverar patienten till en delaktighet i utredningen (Socialstyrelsen 2008, ss.19-20).

Smittspårning är betydelsefullt för att det kan reducera smittspridningen och därmed förekomst av smitta i befolkningen (Socialstyrelsen 2008, s.23). Vid varje smittspårning byggs det upp ett nytt möte mellan patient och vårdare där huvudsyftet är arbeta både epidemiologiskt och preventivt. Med ett epidemiologiskt arbetssätt menas att vårdaren med hjälp av den smittade patienten kan finna andra som eventuellt kan ha blivit smittade. Dessa kan i sin tur föra smittan omedvetet vidare. På så sätt kan vårdaren med patientens hjälp förhindra andra från att bli smittade, således kan vårdpersonal använda patienten som en resurs. Samtidigt har vårdaren ett preventivt arbete där patienten som är smittad behandlas vilket kan förhindra ytterligare spridning (Socialstyrelsen 2008, s.21). I tidigare forskning där sjuksköterskestudenter får svara på kunskapsfrågor relaterat till sexuell hälsa framgår det tydligt att det finns brister i den treåriga sjuksköterskeutbildningen. Studien visar en betydlig efterfrågan på mer utbildning samt kunskap kring ämnet sexuell hälsa inom sjuksköterskeutbildningen (Bell & Bray 2013, s.515).

## PROBLEMFÖRMULERING

Klamydia är den vanligaste rapporterade sexuellt överförbara smittan bland unga vuxna i världen. Symtomen yttrar sig inte alltid, vilket bidrar till att unga vuxna undviker testning. En fördröjd testning kan i många fall leda till att smittan sprids. Att få diagnosen klamydia kan vara förenligt med skam och lidande. Diagnosen väcker oro hos människor på grund av de fördomar som råder i allmänheten. Relaterat till den sociala stämpling väcker klamydiatestningen olika reaktioner och upplevda känslor. Det är av stor betydelse för sjuksköterskan att få kunskap kring hur dessa personer upplever klamydia testning. Genom denna kunskap kan personers livsvärld upplysas och eventuella framtida lidanden vid klamydia testning minskas. På så sätt kan även välbefinnande främjas.

## SYFTE

Syftet är att belysa unga vuxnas upplevelser av att testa sig för könssjukdomen Klamydia.

## METOD

### Design

Litteraturstudie används som metod för att kunna uppnå studiens syfte. Fördelen med en litteraturstudie är att resultatet blir en sammanställning av olika artiklar som kan samlas. Därefter väljer författarna det som är lämpligt och relevant för studien (Axelsson 2012, s. 205).

### Datainsamling

Enligt Axelsson (2012, s. 208) är pilotsökning en fritextsökning utan någon som helst avgränsning, därför valdes en pilotsökning. Första pilotsökningen gjordes i databasen Cinahl med sökordet ”chlamydia”. Urvalet för denna litteraturstudie var för stort och intill omöjlig att hantera, därför använde sig författarna av fler sökord som patient, feelings, emotions. Inledningsvis hade författarna ett annat syfte, det var att belysa patienters upplevelser av klamydia. Eftersom författarna snabbt insåg att det fanns en del artiklar om upplevelser kopplade till klamydiatestning gjordes nya sökningar med fler sökord som testing och screening. I första hand genomfördes artikelsökningen i databasen Cinahl, sedan även en sökning i Medline med liknande sökord. Efter att ha gjort en sökning med enbart sökord avgränsades sökningen för att finna mer specifika artiklar som passar studiens syfte. Inklusionkriterier avgränsade sökningen och dessa var följande att artiklarna enbart skulle vara på engelska, artiklarna skulle vara peer-reviewed samt publicerade mellan år 2009-2019.

Efter flera sökningar i båda databaserna med flera olika sökord upptäckte författarna att de inte hittat tillräckligt med artiklar för studien. Författarna hittade sju artiklar genom sökningarna i databaserna men behövde göra en ny sökning för att få fler artiklar. Författarna tog ett beslut att göra en sekundärsökning. En sekundärsökning gjordes genom att studera referenslistorna till de valda artiklarna från databaserna. På så sätt kunde författarna hitta fler artiklar som passar studiens syfte. Författarna såg att två av dessa artiklar

var från år 2008 och valde att inkludera dessa ändå. Sammanlagt resulterade datainsamlingen i nio artiklar. En sammanställning av sökhistoriken återfinns i Bilaga 1.

## Dataanalys

Författarna har med hjälp av Fribergs granskningsmall för kvalitativa studier kritiskt analyserat de valda artiklarna. På så sätt har det blivit lättare att granska artiklarna och sedan avgöra om de är relevanta för studien eller om de ska exkluderas (Friberg 2017, ss. 147-148). De valda artiklarna granskades först var för sig och sammanfattades gemensamt av författarna i en artikelöversikt som även finns i Bilaga 3.

Analysarbetet inleddes med att författarna använde sig av färgkodning för att lättare kunna belysa de viktiga begrepp kopplade till känslor/upplevelser. Utifrån denna metod identifierades och utvecklades det två kategorier samt två till tre underkategorier vardera.

## RESULTAT

I studien ingår totalt nio artiklar som författarna kunde svara på studiens syfte. Att belysa unga vuxnas upplevelser av testning vid könssjukdomen klamydia resulterade i två kategorier och fem underkategorier som redogörs i löpande text.

### Vårdrelaterade upplevelser av klamydiatestning

#### En känsla av okunskap

Unga vuxna upplever okunskap kring testning av könssjukdomen klamydia (Chaudhary, et. al. 2008). Majoriteten har hört talas om Klamydia men har begränsad kunskap om hur sjukdomen uppstår och vad det innebär att bli smittad med sjukdomen. Delade uppfattningar om symtom framkom också då många trodde att symtomen yttrade sig via vårtor och utslag medan andra menade att symtom sällan framkom och biverkningarna som infertilitet var vanligast. Deltagarna tyckte sig veta mer om andra STI relaterade sjukdomar som syfilis, herpes och HIV då dessa ansågs som mer allvarliga könssjukdomar. Unga vuxna uppfattade sig själva som okunniga kring hur testet gick till. En del antog att det var urinprov medan andra trodde att testet gick ut på ”någon typ av tappning”. Det upplevde att de bar på bristande information gällande könssjukdomen, symtomen och testning kring denna (Hogan, Howell-Jones, Pottinger, Wallace & McNulty, 2010).

Unga vuxna ansåg inte att allt var så självklart och lätt inför testning. Många föredrog istället att inte testa sig, då de trodde att det var en lång och smärtsam process samt att symtom självklart skulle förekomma vid Klamydia. Istället ignorera de problemet då det ändå inte hade några symtom eller trodde det inte var speciellt farligt med klamydia (Hogan, et. al. 2010).

Vanligt förekommande var också bristande information genom skolgången relaterat till könssjukdomen och testning. Majoriteten av de unga vuxna antog att de var på grund av bristande information många undvek att testa sig. Under skolgången pratas det knappt om klamydia och om det kom på tal så ville inte många höra. Många tror sig inte heller förstå

sig på biverkningarna eller hur testet går till. Testingen förknippas med smärta och obehag då många trott att testet går ut på att ta blodprov eller att stoppa in en tops i urinröret för att få svar (Rose, Smith & Lawton, 2008).

### Känsla av tillit till vårdarna

Ett stort problem i samband med klamydiatesting låg kring mötet mellan patient och personal. Olika synpunkter kring testing av klamydia samt tillförlitliga vårdgivare och vårdpersonal framkommer i studien. Många upplevde att det var olämpligt att besöka sin egna läkare på vårdcentralen för testing då de flesta haft långvarig kontakt och det skulle kännas obehagligt att besöka läkaren och prata om sexuell ohälsa. Det skulle istället för majoriteten kännas bättre att besöka en STI-klinik där personalen har god erfarenhet och konstant är i kontakt med patienter som har någon typ av könssjukdom. Unga vuxna skulle mår inte lika dåligt eller skäms över det lika mycket. Det tros också vara bättre att besöka en STI-klinik som är specialiserad på könssjukdomar då det troligtvis skulle ge mer information kring könssjukdomen än en vårdcentral (Rose, Smith & Lawton 2008).

I en studie intervjuades gravida kvinnor där det framkom att majoriteten av patienterna skulle känna sig bekväma med sin barnmorska som provtagare om klamydiaprov kom till rutin vid graviditet. Patienterna litade på barnmorskan och ansåg att om information behövs för barnets hälsa så skulle de bidra med sådan. En del av kvinnorna tyckte däremot att det skulle kännas obehagligt om barnmorskan frågade om tidigare sexuell information och detta främst om barnets pappa var med i rummet. Det skulle också kännas obehagligt om deltagarna var singlar eller ensamstående (Bilardi, et. al. 2010).

Det visade sig att unga kvinnor kände behovet av att endast diskutera med specifik vårdpersonal angående könssjukdomen och testning. Deltagarna anser STI-relaterade sjukdomar som ett laddat ämne och var därför rädda för att bli avvisade eller få negativa reaktioner (Balfe, Brugha, O'Donovan, O'Connell & Vaughan, 2010). Främst skulle de föredra att träffa vårdpersonal av samma kön och i samma ålder.. Det skulle för deltagarna kännas som en typ av säkerhet då det är lättare att prata med någon som förstår en och känner empati för en när den yngre kvinnliga vårdpersonalen tros ha liknade besvär i deras vardagliga liv. Något som de flesta hade gemensamt var att de helst inte ville prata med äldre kvinnliga sjukvårdare då det anses ha ett konservativt och dömande synsätt. Om vårdpersonalen var läkare eller sjuksköterska spelade inte så större roll men de flesta deltagarna i studien föredrar läkaren (Balfe, et. al. 2010).

## Psykosociala upplevelser av klamydia testning

### ”Andra” människors problem

Människor har alltid haft och kommer att ha olika uppfattningar om könssjukdomen klamydia. När det kommer till vem som får denna sjukdom finns det många gemensamma tankar hos människor. I en tidigare studie visar det sig att flera unga kvinnor inte ser

klamydia som en diagnos som passar dem själva just på grund av normer och det sociala stigmat i samhället. I studien nämner dessa kvinnor att de avböjer klamydiatestning eftersom de anser sig vara "bra" människor som har ansvar. Unga personer anser att det är sådana som ofta byter sexpartner eller inte har ett moraliskt ansvar som har oskyddat sex, som får denna diagnos. På grund av normer kring att det främst är prostituerade kvinnor som får diagnosen klamydia undviker kvinnor att testat sig relaterat till rädsla av få ett positivt provsvar (Balfe, Brugha, O'Connell, McGee, O'Donovan, Vaughan 2010).

En annan gemensam tanke som unga kvinnor delar med unga män är att unga män anser klamydia vara ett "kvinnligt" problem. De hävdar att klamydia är en sjukdom som "speciella" kvinnor bär på och att män inte är i fara så länge de håller sig borta från dessa kvinnor. Eftersom de inte ser detta som fara undviker de även testning (Chaudhary, et. al. 2008).

### Risk för stigmatisering

Enligt Balfe, et. al. (2010) stigmatiserar samhället sexuellt överförbara sjukdomar. Unga vuxna anser att denna tendens i många fall leder till mobbing och annan utstötning. Stigman bidrar till att smittade personer förlorar relationer i form av vänner, familj och andra närstående. Det upplevs av deltagande som en skam att besöka kliniker för att sedan prata med receptionister angående den sexuella smittan de bär på och om besöket skulle ske på en STI- klinik så skulle alla som ser en besöka kliniken veta varför de var där. Personen skulle också anses vara ansvarslös. Det skulle också innebära en risk att besöka kliniken då sjuksköterskan som jobbar där kunde vara en bekant. Deltagarna berättar också om hur stigman för med sig känslorna av skam och skuld. Skam bidrar till känsla av blottning, värdelöshet, viljan av att inte synas, av att få något ogjort och till känsla av misslyckande. Skuld kan innebärakänslan av att försöka reparera de fel man begått (Balfe, et. al. 2010).

Deltagarna skulle skämmas över att testa sig och detta främst då det inte varit tillräckligt försiktiga och ansvarsfulla vilket kopplas till stigma (Theunissen, et. al. 2015). Trots unga vuxna personers huvudsakliga rädsla för social stigmatisering var även detta en drivkraft för att testa sig för klamydia. Många unga vuxna uppger att de upplever oro samt rädsla som kan uppstå när någon annan får reda på att de testat sig för klamydia. Men de föredrar hellre att testa sig och få behandling istället för att vara den som för smittan vidare (Nielsen, et.al. 2017).

Det väcks många olika tankar och känslor redan när personer tänker på klamydiatestning. I en studie har det forskats kring unga vuxnas upplevelser av att genomgå en självtestning via smarttelefoner. Unga vuxna uppger att de upplevde detta som något bekvämare eftersom de inte behövde oroa sig över om de träffade på en bekant och behövde förklara varför de var där. De skulle även undvika att avslöja att de testat sig för klamydia eller framtida positiva provsvar, eftersom redan en testning innebär att de har haft ett riskabelt sexuellt beteende oroad de sig om socialt stigma (Aicken, et. al. 2016).

## Ett moraliskt ansvar

Vid en klamydiatestning får de testade information om vikten av en eventuell smittspårning vid positiva provsvar. Majoriteten av unga vuxna uppger att de har eller skulle informera sina partners om att de fått klamydia och att det finns en risk för partnern att också ha fått detta. Många unga är övertygande om att det är ett moraliskt ansvar att informera sin sexpartner eftersom den personen har rätt till detta med tanke på att det finns en risk för eventuell smitta. För den minoriteten som uppgav att de efter testningen inte skulle informera sina partners handlade det om otrohet och/eller bruten kontakt (Bilardi, et. al. 2010).

Det finns även ett moraliskt ansvar hos unga vuxna som visar att de bryr sig om sina nära och käras sexuella hälsa samt välbefinnande genom att de rekommenderar testning till varandra. Dessa unga vuxna uppmuntrar varandra till testning som i vissa fall när de vet att deras vänner haft oskyddat samlag. På så sätt bidrar information samt uppmuntran till normalisering av klamydia testning bland unga (Theunissen, et. al. 2015).

## DISKUSSION

### Metoddiskussion

Syftet med studien var från början att belysa patienters upplevelser av könssjukdomen klamydia. Efter en litteratursökning begränsad till artiklar inom tio år i olika databaser med sökord som Chlamydia, patient, experience, feelings, insåg författarna snabbt att det inte fanns relevanta artiklar kopplade till studiens syfte. Författarna valde att ändra på årsbegränsningen genom att söka efter artiklar äldre än tio år. Detta gav inte heller relevanta artiklar eftersom en hel del av artiklarna som funnits var kvantitativa och handlade mer om klamydia kopplat till könsskillnader. Bland dessa hittade författarna flera artiklar som hade som syfte att belysa unga personers upplevelser kring klamydiatestning. Detta väckte stort intresse hos författarna som istället valde att fokusera på upplevelsen av klamydiatestning.

Författarna valde därför att genomföra en sekundärsökning genom att leta efter relevanta artiklar i de valda artiklarnas referenslista. På så sätt hittades flera artiklar som svarade på studiens syfte. Artiklarna är endast tio år och åtta månader gamla och därför har författarna ansett att forskningen samt innehållet som tas upp i artikeln fortfarande är relevant. Eftersom klamydiatestning inte har förändrats nämnvärt inom elva år anser författarna att dessa artiklar är användbara med tanke på dess goda innehåll.

Författarna valde att enbart söka efter artiklar på engelska för att undvika att använda översättningsmotorer då det kan innebära risk för fel eller bristande översättning.

Urvalet avgränsades genom att exkludera artiklar där andra sexuella överförbara sjukdomar låg i fokus, detta för att enbart belysa klamydia som är studiens syfte.

I föreliggande studie har författarna valt att inte göra några begränsningar avseende ursprungsland just för att kunna få ett bredare underlag. Det har givetvis sina nackdelar kopplade till kulturella och religiösa skillnader som skulle kunna påverka resultatet. I en

artikel nämns det även att det inte är rätt med samlag innan äktenskap inom den Katolska kyrkan som då påverkade persons känslor och reaktioner kopplade till klamydiatestning. Eftersom de flesta artiklar har sitt ursprung i Europa förutom två stycken där den ena är från Nya Zeeland och den andra från Australien har författarna även läst på kring hur klamydiatestning går till i dessa länder. Efter att ha läst på och förstått att det i alla dessa länder går till på samma sätt har författarna valt att inkludera dessa två artiklar för att kunna få ett bredare underlag.

I föreliggande studie var det mer fokus på kvalitativa artiklar med tanke på att de på ett bättre sätt belyser upplevelser men författarna valde att i litteraturstudien inte avgränsa och var öppna för både kvalitativa och kvantitativa artiklar. Att i en litteraturstudie använda sig av både kvalitativa och kvantitativa artiklar stärker trovärdigheten (Axelsson 2012, s.204) .

De valda artiklarna granskades först av författarna separat och sedan ännu en gång gemensamt. Därav kunde författarna ha en öppen diskussion samt hitta meningsbärande delar som färgkodades och i sin tur strukturerades till kategorier och underkategorier. Två av de artiklar som exkluderades vid artikelsökningen på grund av att det inte direkt svarade på studiens syfte var användbara i föreliggande studiens bakgrund.

## Resultatdiskussion

Studiens syfte var att belysa unga vuxnas upplevelser av att testa sig för könssjukdomen Klamydia. Resultatet i studien har delats in i två kategorier varpå dessa två har tre respektive två underrubriker vardera. Resultat visar att upplevelsen vid klamydiatestning är kopplat till både vårdrelaterade och psykosociala upplevelser. De unga vuxna upplever en känsla av okunskap och önskar uppleva en tillit till vårdarna som utför testet. Resultatet visade att unga vuxnas upplevelser av att testa sig för könssjukdomen klamydia påverkade personers liv på olika sätt. Inte främst på grund av sjukdomen i sig men också beroende på den psykosociala påfrestningen från omgivningen.

I litteraturstudien framkommer det om unga vuxnas upplevelser av okunskap vid könssjukdomen klamydia vilket var kopplat till testning. På grund av okunskap kring sjukdomen och bristande information om att det vid diagnosen inte alltid uppenbarar sig med symtom, resulterade det sig i att unga vuxna antog att det inte blivit smittade när det inte haft några symtom. Detta har i sin tur lett till att personer undviker att testa sig. En annan faktor som bidrog till utebliven testning var okunskapen kring hur testet gick till. Felaktiga uppfattningar kring att testet skulle vara smärtsamt och utdraget bidrog till att männskor valde att inte genomgå ett klamydiatest.

Känsla av tillit till vårdaren betonades i litteraturstudiens resultat. Många upplevde att vårdpersonalen kunde komma att vara ett hinder vid testning. Beroende på om vårdaren var kvinnlig eller manlig, gammal eller ung samt befattning av vårdpersonalen var av stor betydelse. Det upplevdes också av många som ett hinder att besöka den vårdcentral och den läkare som personen i vanliga fall var skriven hos då det kändes olämpligt att prata om könssjukdomar med den läkaren. För att känna sig så trygga som möjligt vid testning

av klamydia hade majoriteten valt att besöka personal specialiserade inom könssjukdomar. Där ansågs personalen ha god kunskap då det dagligen är kontakt med patienter i liknande situationer. Det ansågs också som att ett mötet med erfaren vårdpersonal till skillnad från personal på en vanlig vårdcentral skulle vara lättare att prata med och personer skulle inte skämmas lika mycket (Rose, Smith & Lawton 2008).

Det beskrivs i litteraturstudien om den typiska personen som skulle bli smittad med klamydia. Det visade sig att unga vuxna avböjer testning av klamydia då det antogs finnas specifika typer som skulle kunna bli smittade. Dessa personer beskrivs bland annat som ansvarslösa vilket ökade rädslan av att få ett positivt testresultat tillbaka (Balfe, et. al. 2010). En gemensam tanke hos många unga vuxna var att klamydia främst var en smitta som bars av unga prostituerade kvinnor. Unga män kunde då undvika kontakt med de kvinnor som det trodde sig ha potential till att bära smittan och på så sätt kunde de slippa att testa sig (Chaudhary, et. al. 2008).

Ett stigmatiserande samhälle gjorde det inte lätt för personer att ta sig till kliniker för testning. Den psykosociala påfrestningen från samhället bidrog till de drabbade med sig känsla av skam och skuld. Ansvarslöshet var en gemensam tanke som fanns i bakhuvudet på de flesta personerna. Trots stigmat som finns kring könssjukdomen valde många att testa sig med drivkraften av rädsla av att kunna för smittan vidare (Nielsen, et. al. 2017).

Resultatet påvisade att unga vuxna upplevde att de hade ett moraliskt ansvar när det gällde att tala om att de utfört en klamydiatestning och att de kände sig skyldiga till att meddela sina partners om det eventuellt visade sig bära på smittan. Flera upplevde att de måste bättre av att berätta om testningen för sina nära och kära och på så sätt fick de även stöd och hjälp. Många unga vuxna ansåg att det även var ett moraliskt ansvar att motivera och stötta sina bekanta för en klamydiatestning vid misstanke om detta. Resultatet visade även att vissa av dessa unga vuxna inte kunde erkänna att de testat sig för klamydia eftersom det handlade om otrohet.

### Hållbar och global utveckling

Global och hållbar utveckling eftersträvas världen över. På många håll arbetas det på individuell, nationell och global nivå för att nå en god utveckling. Resultatet i litteraturstudien ökar kunskapen hos vårdpersonalen över hur man kan förbättra bemötandet med patienter vid testning. Vid bättre bemötande ökar den goda upplevelsen hos patienten som i samband med sitt besök kan tala gott om att testa sig och fler kommer förhoppningsvis ta steget att testa sig i god tid. På så sätt kan smittspårningen utvecklas till det bättre och vi kan i god tid förebygga smitta vilken resulterar i minskad antibiotikaanvändningen (Folkhälsomyndigheten 2017)

## SLUTSATSER

Sammanfattningsvis visar denna studie att unga vuxna känner en påfrestning både fysiskt, psykiskt och psykosocialt kopplat till testning av könssjukdomen klamydia. Unga vuxna personer anser att upplevelsen av klamydiatestning kan förbättras genom att detta normaliseras i samhället. Studiens författare upplever att människor undviker eller försöker att undvika klamydiatestning på grund av rädsla för socialt stigma vilket resulterar i ett lidande. Föreliggande studie kan därför ge ökad förståelse för vad som krävs för att kunna motivera unga vuxna till klamydiatestning samt påverka samhällets normer kring detta. Vidare kan studien ge förslag till ytterligare forskning gällande klamydiatestning och en önskad normalisering av detta i samhället. En normalisering av klamydiatestning bidrar till en hållbar utveckling då smittan behandlas i tid och antibiotikaanvändningen minskar. Författarna anser att vidare forskning kring ämnet kan ske genom att sjuksköterskan som vårdar unga vuxna vid klamydiatestning intervjuas. Detta för att kunna få ta reda på sjuksköterskans upplevelser av hur det är att möta dessa personer i vården.

## REFERENSER

1177. (2017). *Klamydia*. <https://www.1177.se/sjukdomar--besvar/konsorgan/konssjukdomar/klamydia/> [2019-02-06]

Aicken, C.R.H., Fuller, S.S., Sutcliffe, L.J., Estcourt, C.S., Gkatzidou, V., Oakeshott, P., Hone, K., Sadiq, S.T., Sonnenberg, P., & Shahmanesh, M. (2016). Young people's perceptions of smartphone-enabled self-testing and online care for sexually transmitted infections: qualitative interview study. *BMC Public Health*, (16), ss. 974-985 doi: 10.1186/s12889-016-3648-y

Axelsson, Å. (2012). Litteraturstudie. I Granskär, M. & Höglund-Nielsen, B. (red.) *Tillämpad kvalitativ forskning i hälso- och sjukvård*. Lund: Studentlitteratur, ss. 203-220

Balfe, M., Brugha, R., O'Donovan, D., O'Connell, E., & Deirdre, V. (2010). Triggers of self-conscious emotions in the sexually transmitted infection testing process. *BMC Research Notes*, (3), ss. 229-242 doi:10.1186/1756-0500-3-229

Balfe, M., Brugha, R., O'Donovan, D., O'Connell, E., Vaughan, D. (2010). Young women's decisions to accept chlamydia screening: influences of stigma and doctor-patient interactions. *BMC Public Health*, 10(1), ss. 425-436 doi: [10.1186/1471-2458-10-425](https://doi.org/10.1186/1471-2458-10-425)

Balfe, M., Brugha, P., O'Connell, E., McGee, H., O'Donovan, D., Vaughan, D. (2010). Why don't young women go for Chlamydia testing? A qualitative study employing Goffman's stigma framework. *Health, Risk & Society*, 12(2), ss. 131-148 doi:10.1080/13698571003632437

Bell, A., & Bray, L. (2013). The knowledge and attitudes of student nurses towards patients with sexually transmitted infections: Exploring changes to the curriculum. *Nurse Education in Practice*, 14(5), ss. 512-517 doi: 10.1016/j.nepr.2014.05.002

Bilardi, J.E., De Guingand, D.L., Temple-Smith, M.J., Garland, S., Fairley, C.K., Grover, S., Wallace, E., Hockin, J.S., Tabrizi, S., Pirotta, M., Chen, M.Y. (2010). Young pregnant women's views on the acceptability of screening for chlamydia as part of routine antenatal care. *BMC Public Health*, 10(1), ss. 505-512 doi: 10.1186/1471-2458-10-505

Chaudhary, R., Heffernan, C.M., Illsley, A.L., Jarvie, L.K., Lattimer, C., Nwuba, A.E., Platford, E.W. (2008). Opportunistic screening for Chlamydia: a pilot study into male perspectives on provision of Chlamydia screening in a UK university. *Journal of Public Health*, 30(4), ss.466-471. doi:10.1093/pubmed/fdn060

Dahlberg, K & Segesten, K. (2010). *Hälsa och vårdande i teori och praxis*. Stockholm: Författarna och Natur & Kultur

Eriksson, K. (1943). *Den lidande människan*. Stockholm : Liber.

Folkhälsomyndigheten. (2017b). *Antibiotika och antibiotikaresistens*. <https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittydd-beredskap/antibiotika-och-antibiotikaresistens/> [2019-02-10]

Folkhälsomyndigheten. (2017a). *Klamydiainfektion*. <https://www.folkhalsomyndigheten.se/folkhalsorapportering-statistik/statistikdatabaser-och-visualisering/sjukdomsstatistik/klamydiainfektion/> [2019-02-06]

Friberg, F. (2017). Att göra en litteraturoversikt. I Friberg, F.(red.). *Dags för uppsats: vägledning för litteraturbaserade examensarbeten*. Lund: Studentlitteratur.

Hogan, A.H., Howell-Jones, R.S., Pottinger, E., Wallace, L.M., McNulty, C.A.M. (2010). "...they should be offering it": a qualitative study to investigate young peoples' attitudes towards chlamydia screening in GP surgeries. *BMC Public Health*, 10(1). ss. 616-624 doi: 10.1186/1471-2458-10-616

Jackson, D., O'Brien, L., & Peters, K. (2014). Being diagnosed with a sexually transmitted infection (STI): sources of support for young women. *Contemporary Nurse*, 50 (1), ss. 50-57. doi: 10.1080/10376178.2015.1013427

Kristoffersen, N.J. (2006). *Teoretiska perspektiv på omvårdnad*. I Kristoffersen, N.J., Nortvedt, F. & Skaug, E-A. (red.) *Grundläggande omvårdnad, Del 4*. Stockholm: Liber. ss. 13-101

Läkemedelsverket. (2015). *Ny rekommendation för sexuellt överförbara bakteriella infektioner*. <https://lakemedelsverket.se/Alla-nyheter/NYHETER-2015/Ny-rekommendation-for-sexuellt-overforbara-bakteriella-infektioner/> [2019-02-06]

Marion, L. (2015). *Könssjukdomar*. Stockholm : Gothia folkbildning.

Nielsen, A., De Costa, A., Gemzell Danielsson, K., & Salazar, M. (2017). Repeat testing for chlamydia trachomatis, a "safe approach" to unsafe sex? a qualitative exploration among youth in Stockholm. *BMC Health Services Research*, 17(1), ss.730-739 doi: 10.1186/s12913-017-2681-6

Rose, S.B., Smith, M.C., Lawton, B.A. (2008). "If everyone does it, it's not a big deal." Young people talk about chlamydia testing. *Journal of the New Zealand Medical Association*, 121(1271), ss. 33-42.

SFS (1997:142) Hälsa- och sjukvårdslagen. Stockholm: Sverigesriksdag

SFS (1992:567) Hälsa- och sjukvårdslagen. Stockholm: Sverigesriksdag

SFS (1998:1660) Hälsa- och sjukvårdslagen. Stockholm: Sverigesriksdag

SFS (2010:211) Hälsa- och sjukvårdslagen. Stockholm: Sverigesriksdag

Socialstyrelsen.(2008). *Smittspårning vid sexuellt överförbara infektioner*.  
<https://www.folkhalsomyndigheten.se/publicerat-material/publikationsarkiv/s/Smittsparning-vid-sexuellt-overforbara-infektioner/> [190305]

Svensk sjuksköterskeförening (2017). ICN:S etiska kod för sjuksköterskor.  
<https://www.swenurse.se/globalassets/01-svensk-sjukskoterskeforening/publikationer-svensk-sjukskoterskeforening/etik-publikationer/sjukskoterskor-nas-etiska-kod-2017.pdf>  
[190305]

Theunissen, K.A.T.M., Bos, A.E.R., Hoebe, C.J.P.A., Kok, G., Vluggen, S., Crutzen, R., Dukers-Muijrs, N.H.T.M. (2015). Chlamydia trachomatis testing among young people: what is the role of stigma?. *BMC Public Health*, (15), ss. 651-659 doi: 10.1186/s12889-015-2020-y

Wiklund, L. (2003). *Vårdvetenskap i klinisk praxis*. Stockholm: Natur och kultur.

Åbom, P-E. (2015). *Farsoter och epidemier: en historisk odysse från pest till ebola*. Stockholm: Atlantis

## Bilaga 1

Databas	Sökord	Avgränsningar	Antal träffar	Antal lästa abstracts	Antal granskade artiklar	Antal valda artiklar
Cinahl	Chlamydia trachomatis AND testing AND qualitative study	Publicerad år 2009-2019 Peer-reviewed Engelska	11	2	2	2
Cinahl	Chlamydia AND testing AND young AND women AND men	Publicerad år 2009-2019 Engelska	53	8	1	1
Medline	Chlamydia AND testing AND screening AND young AND qualitative	Publicerad år 2009-2019 Peer-reviewed Engelska	34	7	3	1
Medline	STI AND young people AND testing AND perceptions	Publicerad år 2009-2019 Peer reviewed Engelska	24	3	1	1

Databas	Sökord	Avgränsningar	Antal träffar	Antal lästa abstracts	Antal granskade artiklar	Antal valda artiklar
Medline	Chlamydia AND testing AND screening AND young AND views	Publicerad år 2009-2019 Peer-reviewed Engelska	10	4	2	2

## Bilaga 2

Granskningsfrågor för kvalitativ studier

- Finns det ett tydligt problem formulerat? Hur är detta i så fall formulerat och avgränsat?
- Finns teoretiska utgångspunkter beskrivna? Hur är dessa i så fall formulerade?
- Finns det någon omvårdnadsvetenskaplig teoribildning beskriven? Hur är denna i så fall beskriven?
- Vad är syftet? Är det klart formulerat?
- Hur är metoden beskriven?
- Hur är undersökningsspersonerna beskrivna?
- Hur har data analyserats?
- Hur hänger metod och teoretiska utgångspunkter ihop?
- Vad visar resultatet?
- Hur har författarna tolkat studiens resultat?
- Vilka argument förs fram?
- Förs det några etiska resonemang?
- Finns det en metoddiskussion? Hur diskuteras metoden i så fall?
- Sker en återkoppling till teoretiska antaganden, till exempel vårdvetenskapliga antaganden?

## Bilaga 3

Författare Årtal Titel Tidskrift Land	Syfte	Metod	Resultat	Diskussion
<p>Aicken, C.R.H., Fuller, S.S., Sutcliffe, L.J., Estcourt, C.S., Gkatzidou, V., Oakeshott, P., Hone, K., Sadiq, S.T., Sonnenberg, P., &amp; Shahmanesh, M.</p> <p>2016</p> <p>Young people's perceptions of smartphone-enabled self-testing and online care for sexually transmitted infections: qualitative interview study.</p> <p><i>BMC Public Health</i> Storbritannien</p>	<p>Syftet är att undersöka hur patienter upplever smartphone-aktiverade STI-testningar.</p>	<p>Kvalitativ analys där 25 sexuellt erfarna i åldern 16-24 intervjuades. Djupintervju med tematisk analys genomfördes.</p>	<p>Deltagarna upplevde till stor del att det var lättare att inte behöva genomgå testning ansikte mot ansikte. Även att detta inte var lika tidskrävande samt att de inte behövde orosig över om någon skulle se de lämna dessa prover,</p>	<p>Författarna nämner att deras forskning stödjer utvecklingen av den komplexa e-hälsan.</p>

Författare Årtal Tidskrift Titel Land	Syfte	Metod	Resultat	Diskussion
<p>Balfe, M., Brugha, P., O'Connell, E., McGee, H., O'Donovan, D., Vaughan, D</p> <p>2010</p> <p>Why don't young women go for Chla- mydia testing? A qualitative study employ- ing Goffman's stigma frame- work.</p> <p><i>Health, Risk &amp; Society</i></p> <p><i>Irland</i></p>	<p>Syfte är att kartlägga hin- der för varför unga kvinnor inte testar sig för klamydia samt skräd- darsy testning och få den att bli acceptabel och tillgänglig bland unga kvinnor.</p>	<p>Kvalitativ studie där 32 unga kvin- nor intervjuades, Halvstrukturerade intervjuer användes.</p>	<p>Under resulta- tet togs det upp anledningar till varför unga kvinnor undvi- ker testning. Några av dessa är social stigma, själv- rubbad identi- tet eller att klamydia är ”andras” pro- blem. Att und- vika att testa sig , trots en medicinsk per- spektiv fick dessa kvinnor att upprätthålla deras identitet.</p>	<p>Författarna på- står att dress studie stödjer tidigare forsk- ning inom ämnet , sedan nämner de att deras studie vi- sar att kvinnor inte är homogena när det gäller deras attityder mot klamydia. Författarna tar upp relationen mellan inter- vjuare och in- tervjuade , att de intervjuade oftast försökt visa enbart de positiva med sig själva.</p>

Författare Årtal Tiltel Tidskrift Land	Syfte	Metod	Resultat	Diskussion
<p>Balfe, M., Brugha, R., O'Donovan, D., O'Connell, E., Vaughan, D 2010</p> <p>Young women' s decisions to accept chlamydia screening: Infulences of stigma and doctor- patient in- teractions.</p> <p><i>BMC Public Health</i></p> <p>Irland</p>	<p>Syftet är att undersöka hur unga kvinnor skulle re- agerar på att bli er- bjuda STI testning vid besök som inte är relate- rade till sexuell hälsa. Även un- dersöka hur kvin- nor vill att test- ningen er- bjud och utav vem de er- bjuds.</p>	<p>Kvalitativ studie med halv struktu- rerade inter- vjuer med 35 unga kvinnor i åldrarna 18- 19.</p>	<p>Resultatet delas upp i fem delar, där kvin- norna ser testningen som hot, att detta väcker oro, varför de väljer att testa sig, hur de vill få reda på prov- resultat samt deras tan- kar kring partnersan- mälan/smittspårning.</p>	<p>Författarna påstår att huvudsaken med denna studie är att testning, behandling samt samtal kring ämnet måste stan- dardiseras för att kunna bli accepterat bland unga kvinnor. De tror att ifall vårdpersonal använ- der de strategier som nämns i stu- dien kan man ta itu med de problem unga kvinnor upple- ver i samband med klamydia testning.</p>

Författare Årtal Titel Tidskrift Land	Syfte	Metod	Resultat	Diskussion
<p>Bilardi, J.E., De Guingand, D.L., Temple-Smith, M.J., Garland, S., Fairley, C.K., Grover, S., Wallace, E., Hockin, J.S., Tabrizi, S., Pirota, M., Chen, M.Y. 2010</p> <p>Young pregnant women's views on the acceptability of screening for chlamydia as part of routine antenatal care</p> <p><i>BMC Public Health</i></p> <p>Australien</p>	<p>Syftet är att undersöka om klamydia testning ska accepteras som rutin-kontroll för gravida kvinnor i ålder 16-24.</p>	<p>Kvalitativ studie där gravida kvinnor som deltog i prenataltjänster blev intervjuade. Halvstrukturerade intervjuer med gravida kvinnor i åldrarna 16-24.</p>	<p>Resultatet visar att dessa kvinnor hade låg medvetande vad gäller klamydia testning och gick med på allt som ansågs vara nödvändigt att göra för säkerställa deras barns hälsa. Kvinnorna tyckte även att klamydia testning borde bli en rutinmässig kontroll med tanke på vilka risker det skulle kunna innebära för ett barn.</p>	<p>Författarna säger att studien visat att många kvinnor anser klamydia testning som en viktig sak vid graviditet och att denna studie är viktig för upptagande av klamydia testning i framtiden.</p>

Författare Årtal Titel Tidskrift Land	Syfte	Metod	Resultat	Diskussion
<p>Chaudhary, R., Heffernan, C.M., Illsley, A.L., Jarvie, L.K., Lattimer, C., Nwuba, A.E., Platford, E.W. 2008</p> <p>Opportunistic screening for Chlamydia: a pilot study into male perspec- tives on provi- sion of Chla- mydia screen- ing in a UK university.</p> <p><i>Journal of Pub- lic Health</i></p> <p><i>Storbritannien</i></p>	<p>Syftet med stu- dien är att ut- forska uppfatt- ningen och ac- ceptans av klamydia test- ning bland unga män.</p>	<p>Kvalitativ stu- die med två fo- kusgrupper. Studien genom- fördes genom seminarium i grupp. Delta- garna var 15 men i åldrarna 19-24.</p>	<p>Resultatet dela- des in i fem grupper. Dessa är : brist på kunskap om klamydia och testning, social skam, motvilja att söka medi- cinsk hjälp, uppfattningen av klamydia och hälsofräm- jande kampan- jer.</p>	<p>Författarna an- ser att männi- skor under 25 år borde bli mer medvetna om sina ansvar för sin egna sexuell hälsa.</p>

Författare Årtal Titel Tidskrift Land	Syfte	Metod	Resultat	Diskussion
<p>Hogan, A.H., Howell-Jones, R.S., Pottinger, E., Wallace, L.M., McNulty, C.A.M. 2010</p> <p>“...they should be offering it”: a qualitative study to investigate young peoples’ attitudes towards chlamydia screening in GP surgeries.</p> <p><i>BMC Public Health</i></p> <p><i>Storbritannien</i></p>	<p>Syftet är att identifiera attityder och preferenser för klamydia testin hos unga män och kvinnor i åldrarna 15-24 år.</p>	<p>Kvalitativ studie där 36 st unga män och kvinnor intervjuades. Data analyserades tematiskt.</p>	<p>Resultatet visar att unga personer anser att det är allmänläkarens uppgift att erbjuda testningar snarare än att patienterna frågar om det själv. Patienterna tycker även att det är viktigt att vårdpersonal bemöter de på bra sätt och inte dömer de för deras agerande. Studien tyder på positiva attityder kring testning vid fall där patienterna erbjuds detta.</p>	<p>Patienterna är villiga att ta emot erbjuden testning ifall de erbjud på rätt miljö. Med rätt miljö menar de där det är normaliserat med klamydia testning. Studien har även visat att en vårdcentral är rätt ställe att söka vård för hälsoproblem som dessa samt att det upplevs vara en trygg miljö.</p>

Författare Årtal Titel Tidskrift Land	Syfte	Metod	Resultat	Diskussion
---	-------	-------	----------	------------

<p>Nielsen, A., De Costa, A., Gemzell Danielsson, K., &amp; Salazar, M.</p> <p>2017</p> <p>Repeat testing for chlamydia trachomatis, a “safe approach” to unsafe sex? a qualitative exploration among youth in Stockholm. <i>BMC Health Services Research Sverige</i></p>	<p>Syftade är att undersöka motiven för upprepad testning av Chlamydia trachomatis bland ungdomar med hjälp av ungdomshälsokliniken i Stockholm.</p>	<p>Kvalitativ studie där 15 upprepade testare i åldrarna 18-22 intervjuades. Djupintervjuer användes och intervjuerna genomfördes på svenska och spelades in med hjälp av en mobil-enhet.</p>	<p>Huvudsakliga resultat var att rädslan för social stigma i samband med infektioner drev dessa personer till testning samt omprövning.</p>	<p>Författarna menar att tester och behandling är en viktig del av könssjukdomen klamydia. De nämner dock också att testerna måste kompletteras med större vikt på skyddad samlag. Detta riskerar annars att lättillgängligheten motverkar sitt syfte. Därför anser de att framtida forskning ska fokusera mer på kondom användning.</p>
---	--	---	---	--

Författare Årtal Titel Tidskrift Land	Syfte	Metod	Resultat	Diskussion
<p>Rose, S.B., Smith, M.C., Lawton, B.A. 2008</p> <p>“If everyone does it, it’s not a big deal.” Young people talk about chlamydia testing.</p> <p><i>Journal of the New Zealand Medical Association</i></p> <p><i>Nya Zeeland</i></p>	<p>Syftet är att undersöka unga människors inställningar till klamydia testning.</p>	<p>Kvalitativ studie med halvstrukturerade intervjuer. Intervjuer med 5 fokusgrupper där 14 stycken är ungdomar mellan 16-24 år och 7 personer är hälso- och sjukvårdspersonal.</p>	<p>Författarna kom fram till resultat som visar skäl till att inte gå på en klamydia testning. Dessa är : rädsla, stigma, förnekelse av personlig risk, brist på kunskap samt testprocedurer.</p>	<p>Författarna nämner att deras studie tar upp hinder för klamydia testning bland ungdomar och att detta kan användas för att utveckla nya initiativ för klamydia testning i Nya Zeeland.</p>

Författare Årtal Tidsskrift Titel Land	Syfte	Metod	Resultat	Diskussion
<p>Theunissen, K.A.T.M., Bos, A.E.R., Hoebe, C.J.P.A., Kok, G., Vluggen, S., Crutzen, R., Dukers-Muijers, N.H.T.M.</p> <p>2015</p> <p>Chlamydia trachomatis testing among young people: what is the role of stigma?.</p> <p><i>BMC Public Health</i></p> <p><i>Nederländerna</i></p>	<p>Syftet var att undersöka både personer testade och aldrig testade för klamydia upplever/skulle uppleva testning</p>	<p>Kvalitativ studie med halvstrukturerade intervjuer av 23 sexuellt aktiva ungdomar mellan 16-24 år.</p>	<p>Båda testade och aldrig testade uppgav att de hade/skulle uppleva stigma och skam i relation till testning. Huvudsakliga orsakerna till att de skulle ha testat sig var för att upprätthålla god hälsa. Deltagarna nämnde att de hade/skulle berätta för sina närmaste för att söka tröst medan de inte skulle berätta för de mer betrodda kamraterna eftersom de trodde att det skulle orsaka stigma.</p>	<p>Forskarna nämner att ungdomar upplever stigma samt skam vid testning av könsjukdomen klamydia, men att de söker tröst och empati hos deras nära och kära.</p>